

# בוגרים ומוסמכים

בשנת תשע"ז העניקה האוניברסיטה הפתוחה תואר ראשון ל-3,046 בוגרים ובגרות. 889 מהם סיימו את לימודיהם בהצטיינות או בהצטיינות יתרה. 35 סטודנטים נוספים סיימו חוג לאחר תואר. תואר שני הוענק ל-590 מוסמכים ומוסמכות. 132 מהם סיימו את לימודיהם בהצטיינות ובהצטיינות יתרה. 15% ממקבלי התארים והתעודות הצהירו שאין להם תעודת בגרות (לנתונים על בוגרי תואר ראשון ראו נספח ב; לנתונים על מוסמכי תואר שני ראו נספח ד; לנתונים על לימודי תעודה ראו נספח ה).

מדברי **חנאן אלדדה**, בת 40, אם לתשעה ילדים מיישובי הפזורה הבדואית, בוגרת תואר ראשון במדעי הרוח והחברה בהדגשת לימודי המזרח התיכון.

"התחנתני בגיל 18. באותה תקופה, לפי המסורת והמנהגים הקפדניים אצל הבדואים, היה אסור לנשים לצאת לבד - ללמוד או לעבוד. אחרי התלבטות ומחשבות רבות העזתי לבקש מבעלי לצאת מהבית ואמרתני לו שאני רוצה להתחיל ללמוד.

המחסומים היו רבים: המצב הכלכלי היה קשה ובנוסף לא הייתה דרך להגיע ללימודים, כי כמעט לא היו אמצעי תחבורה בכפר שבו גרתי. אבל אני לא התייאשתי לדקה. בכל פעם ששמעתי שנפתח קורס לימודים, דנדנתי לבעלי שאני רוצה ללמוד.

לשמחתי ולהפתעתי לאחר שילדתי את בני הרביעי, בעלי תמך בכך שאתחיל ללמוד. בהתחלה למדתי בקורס 'עוזרת גנת' ובקורס 'הדרכת אימהות' והתחלתי לעבוד [...]

[...] ושוב אחרי תקופה מסוימת הרצון להתקדם והשאפה לידע לא הפסיקו. ראיתי בעצמי אישה שאפתנית שרוצה להתפתח. רציתי להיות מחוברת יותר לחברה ולדעת ולהבין מה קורה סביבי. רציתי ללמוד באקדמיה. ישבתי לשיחה עם בעלי והחלטנו יחד שאתחיל בלימודים אקדמיים. והמקום הכי טוב להתחיל הוא - האוניברסיטה הפתוחה.

הלימודים היו מאתגרים מאוד עבורי. בתקופות מסוימות אפילו רציתי להפסיק כי הקשיים היו גדולים מדי. בגלל שאני גרה בפזורה, המסע אל מפגשי ההנחיה היה ארוך ומייגע - הליכה ארוכה ברגל, המתנה לאוטובוס, נסיעה והכול בשעות הערב. במיוחד בחורף, בגשם - זה היה קשה מאוד... בסופו של דבר סיימתי את התואר בלי להיכשל באף קורס במהלך הדרך והשלמתי את לימודי תוך שלוש שנים.

התנאים באוניברסיטה הפתוחה נתנו לי את ההזדמנות לסלול את הדרך שלי. הקבלה הפתוחה ובנוסף שעות הלימוד המותאמות למי שעובד, שיטת הלמידה מרחוק, התמיכה בכל הרמות - כולם עוזרים ליכולת ולהצלחה של סטודנטית כמוני. התחלתי את הלימודים שלי באוניברסיטה עם האמונה שהאישה הבדואית יכולה לסלול את דרכה למרות הכול - והרגשתי שהאוניברסיטה מאמינה בי בחזרה.

כאימא הרגשתי שהזמן הממושך שהוקדש ללימודים לא פגע בחינוך של ילדי. היום אני גאה לסיים את התואר, וגם הילדים שלי לומדים ורוכשים השכלה: בת, ספאא, מסיימת השנה תואר במכללת קיי, והיא מורה בבית ספר תיכון. בני, חסן, לומד במכללת ספיר משאבי אנוש, ובן נוסף, חסיין, לומד עיתונות.

כדי להפיץ את בשורת ההשכלה והידע בחברה הבדואית החלטתי ליזום ולפתוח את "מרכז השפות". זהו מרכז ללימודים והשכלה שבו אני מסייעת לבנות הבדואיות ולנשים בכלל ללמוד עברית. בצורה כזו אני מכינה אותן ללימודים וקבלה למכללות ואוניברסיטאות. נשים רבות לומדות במרכז, וכולנו יחד מגלות ומאמינות שנשים יכולות להוביל ולהצליח. כיום גם אני ממשיכה בלימודים - לאחר גמר הלימודים לתואר המשכתי ללימודי הוראה בחינוך מיוחד."

מדברי **רחל גץ סלומון**, שטיימה בהצטיינות יתרה לימודים לתואר שני בלימודי תרבות, בטקס הענקת תארים, אביב

2017

[...] אני מגיעה לכאן היום ממעלות תרשיחא שבגליל. אני בת 35 ואימא לשלושה ילדים, מלמדת בפקולטה לארכיטקטורה בטכניון ובחוג למדע המדינה במכללת עמק יזרעאל, אוצרת סימפוזיון הפיסול הבינלאומי במעלות תרשיחא וחברת המדור לאמנות פלסטית במועצה לתרבות ואמנות של משרד התרבות והספורט. את כל אלה לא עשיתי לפני שלמדתי לתואר השני בתוכנית ללימודי תרבות של האוניברסיטה הפתוחה.

אנחנו נוטים לחשוב שתרבות היא הדובדבן שעל הקצפת, עניין של פנאי ומותרות. שהיא פריבילגיה של מי שיש לו זמן, כסף ויכולות. הבחירה שלי בלימודי תרבות אינה טבעית, לכאורה, למקום שממנו אני מגיעה: גדלתי במעלות תרשיחא שבצפון במשפחה דתית, בת בכורה למשפחה בת שבעה ילדים, התחתנתי בגיל 19 ואת לימודי התואר הראשון שלי התחלתי בגיל 21 בהיותי כבר אימא לילד.

אבל דווקא המקום שממנו אני מגיעה, הוביל אותי לבחירה בלימודי תרבות ולעיסוק שלי באופן רחב בתחום זה. הרצון שלי הוא ללמוד ולהבין כיצד התרבות פועלת, מדוע ואיך נראית החברה הישראלית כפי שהיא ומהם הגורמים ליצירת תרבות אחידה ומאחדת לעומת תרבות רבגונית ומייחדת. שאלות שקיננו בי הנוגעות לסוגיות של מרכז ופריפריה, של פמיניזם, מגדר ונשיות ושל אי־שוויון אתני, קיבלו מענה שהתגשם בצורה של עולמות ידע עמוקים ומרתקים, שאליהם נחשפתי במהלך הלימודים. מהר מאוד הבנתי שזה המקום שלי והחלטתי לעזוב את עיסוקי השונים ולהתמקד בלימודים ובמחקר במסלול לכתבי תזה. [...]

הלימודים באוניברסיטה הפתוחה, על מגוון הקורסים שהתוכנית מציעה, מגוון המנחים והאפשרות ללמוד באופן סוליסטי פתחו בפניי עולמות של ידע וחוויה לימודית מרתקת, שלא דמתה לשום דבר שהכרתי. הם הבהירו לי כי המחקר הוא הבית שלי. מצאתי את עצמי, וההצלחה היא אך ביטוי חיצוני לתחושה שממלאת אותי מבפנים.

עבודת התזה שכתבתי עוסקת במגדר ובגוף הנשי ובוחנת כיצד ניתן להיחלץ מן ההמשגות הגבריות את הגוף הנשי אשר מארגנות אותו שוב ושוב באופן המצדיק ומשמר את הסדר הפטריארכלי הקיים ואת הדיכוי הנשי. עבודה זו זכתה לחשיפה ולסיקור בעיתונות הכתובה ובמאמרים שכתבתי בנושאים של תרבות פופולרית, אתניות ומגדר. בימים אלה אני מתחילה בכתבי דוקטורט בנושא אופנה, אתניות וזיכרון במסלול לעיצוב בבית הספר לתארים מתקדמים בטכניון. הלימודים באוניברסיטה הפתוחה לא רק העשירו את עולמי בידע ובתחומי דעת, אלא גם פתחו בפניי אפשרויות שהיו גלומות בתוכי וביקשו לפרוץ החוצה.

ברצוני להודות לאוניברסיטה הפתוחה בשמי ובשם כל הסטודנטיות והסטודנטים המסיימים היום ומקבלים את התואר השני. אני מודה לכל המרצות והמרצים, המנחים והמנחות, ראשי התוכנית ללימודי תרבות ובעיקר לצמד המנחות היקרות שלי בתזה - ד"ר דורית אשור וד"ר דפנה הירש על החוויה המכוננת ועל ההזדמנות.

אני רוצה להודות למשפחתי הקטנה שיושבת כאן, לבן זוגי ולילדיי האהובים, על התמיכה וההשראה. תודה רבה.